

24 maart 2022

Noé Inui -viool

Vassilis Varvaresos -piano

Animato Strijkkwartet:

- **Inga Våga Gaustad -viool**
- **Tim Brackman – viool**
- **Elsa Karen Tavenier -altviool**
- **Pieter de Koe -cello**

Programma

Krzysztof Penderecki:

Strijkkwartet nr 4

Andante- Vivi- Pesante- (Vivo)- Pesante- Scherzando-
Pesante

Schubert:

Rondo in A groot voor viool en strijkkwartet, D438

Adagio

Allegro Giusto

Pauze

Ernest Chausson:

Concert voor viool, piano en strijkkwartet op. 21

Décidé- Animé

Sicilienne: Pas vite

Grave

Très animé

Biografieën:

Violist Noé Inui

Is een wereldburger pur sang. Zijn vader is Japans, zijn moeder Grieks, en hij werd in 1985 geboren in Brussel. Deze meertalige violist, hij spreekt 5 talen vloeiend, won eerste prijzen bij onder meer Young Concert Artists/New York, het Sibelius Concours in Helsinki (Young Talents' Prize), de Special Prize for Young Artists van deelstaat Noordrijn-Westfalen en de topprijs Prix Julius Baer van de Verbier Festival Academy in Zwitserland, uitgereikt aan een exceptioneel getalenteerde musicus. Het Concertgebouw selecteerde Noé in 2020 als een van de 'Classical Futures Europe Artists'

Vassilis Varvaresos

Was in 1998 de jongste winnaar ooit van Young Concert Artists/New York. Daarna vielen hem nog diverse prijzen ten deel zoals bij het prestigieuze Enescu Concours in Boekarest en de Monte Carlo Piano Masters. Vassilis trad op in vele belangrijke concertlocaties in de VS, in 2012 speelde hij voor toenmalig President Obama in het Witte Huis. In Europa was hij onder meer te horen in het Megaron/Athene, Tonhalle/Zürich, Wiener Musikverein en Salle Gaveau in Paris. Hij is regelmatig te gast op festivals als het Nohant Festival Chopin, Lisztomanias in Chateauroux, Sommets Musicaux de Gstaad, Enescu Festival, Festival des Arcs en het Athens Festival.

Ook als kamermusicus is Vassilis actief. Niet alleen in Europa speelt hij regelmatig met violist Noé Inui, ook in Azië en de VS was dit alom bejubelde duo te horen. In Nederland stonden zij onder meer in het Concertgebouw en de Nieuwe Kerk/Den Haag, in België waren zij in het Brusselse Bozar te horen. Met **Pianokwartet Corneille**, met Ella van Poucke, Georgy Kovalev en Noé Inui stond Vassilis in diverse grote zalen van Nederland, zoals Concertgebouw Amsterdam, Muziekgebouw Eindhoven, Philharmonie Haarlem en Doelen Rotterdam en onlangs nog in ons Oude Kerkje. Ook kennen we hem met het pianotrio **Trio Bell'Arte** waarmee hij regelmatig op de Nederlandse en Duitse podia speelt.

Het Animato Kwartet

Ontstaan in 2013, wordt alom gezien als een van de meest veelbelovende jonge strijkkwartetten in Nederland. Programma's die het kwartet speelt bevatten zowel de meer klassieke alsook eigentijdse werken, soms speciaal voor het ensemble gecomponeerd.

In november 2020 werd het Animato, uit meer dan 40 aanmeldingen, geselecteerd als een van de vier laureaten van de Dutch Classical Talent Award 2021-'22! De komende tijd zal het kwartet met gespecialiseerde coaches werken aan het programma waarmee ze seizoen 2021-22 langs dertien Nederlandse concertzalen zullen toeren. De jury over dit strijkkwartet: "Vier topspelers met een bruisende energie, ze pakken je in vanaf de eerste noot! Het kwartet staat in dienst van elkaar én van de muziek en is de grote belofte van de Nederlandse strijkkwartetten"

In september 2021 behaalde het kwartet een prachtige derde plaats, en de speciale Juryprijs, bij de fameuze International Chamber Music Competition in Trondheim.

Reeds snel na oprichting in 2013 ontving het Animato twee belangrijke prijzen. Tijdens het 'Festival International de Inverno de Campos do Jordao' in Sao Paulo (Br) werd hun uitvoering van Dvorak's American Quartet gelabeld als 'Artistieke Excellentie' en in datzelfde jaar bereikte het kwartet als publieksfavoriet de finale van het Grachtenfestival Concours (2014). In 2017 was het Animato finalist van de Storioni Toonzaal Prijs; daarbovenop werd het kwartet uit vele gegadigden geselecteerd voor het strijkkwartetstipendium van Het Kersjes Fonds, met een uitreiking en optreden in de Kleine Zaal van Het Concertgebouw, Amsterdam.

Als onderdeel van het Postgraduate programma bij de Nederlandse Strijkkwartet Academie (NSKA), waar het kwartet gedurende drie jaar Artist in Residence is, volgt het Animato regelmatig lessen bij Marc Danel en Eberhard Feltz; Het kwartet neemt zo'n vier keer per jaar deel aan sessies van de European Chamber Music Academy (ECMA) waar Hatto Beyerle en Johannes Meissl de musici intensief begeleiden. Masterclasses volgde het kwartet bij o.m. Alfred Brendel, Ásdis Valdimarsdóttir, Jan Willem de Vriend en Gerhard Schulz.

Het Animato Kwartet maakt onderdeel uit van Le Dimore del Quartetto, een organisatie die jonge strijkkwartetten bijstaat in hun carrière door het creëren van studie- en concertmogelijkheden in historische huizen in Italië.

Het Animato Kwartet heeft het voorrecht te kunnen musiceren op prachtige instrumenten. Zowel de viool van Tim (B. Gabrielli-Florence, 1764), die van Inga (Riccardo Antoniazzi) als de cello van Pieter (Joh. Th. Cuypers-Den Haag, 1775-'80) zijn in bruikleen van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds (NMF). Elisa Karen bespeelt een altviool van Daniel Royé, aangeschaft met steun van de Stichting Eigen Muziekinstrument.

Programmatoelichting:

Kamermuziek duikt met tussenpozen op in de productie van **Krzysztof Penderecki** (1933-2020), een van de meest opmerkelijke Poolse componisten van zijn generatie. Als student was hij een bekwaam violist, wat leidde tot zijn *Sonate voor viool en piano* uit 1953, die pas zo'n vier decennia later werd gepubliceerd. Maar het componeren in kamermuziekverband bleef beperkt tot korte 'hommages' aan vrienden en collega's, totdat hij in de jaren negentig serieus terugkeerde naar het medium.

Penderecki schreef muziek voor strijkkwartet over een periode van 56 jaar. Zijn *Strijkkwartet nr. 1* werd geschreven in hetzelfde jaar dat hij internationaal succes oogstte met zijn *Threnody to the Victims of Hiroshima*, en bevat een breed scala aan speeltechnieken die de avant-garde weerspiegelen. *Strijkkwartet nr. 2* verradt de invloed van Ligeti, terwijl *Strijkkwartet nr. 3* een persoonlijk, autobiografisch werk is. In *Strijkkwartet nr. 4* zijn er modale of zelfs folkloristische invloeden, in een schriftuur die zowel helder als schurend is. Het stuk werd gecomponeerd in 2016 en komt dichterbij de buurt van de neoromantiek dan het *Strijkkwartet nr. 3* uit 2008, hoewel Penderecki nooit echt een neoromanticus zou worden. Zelfs zijn avant-gardistische oude muziek heeft een Bartókiaans aspect dat haar verbindt met klassieke tradities. Het bewogen *Der unterbrochene Gedanke* is Penderecki's laatste stuk voor strijkkwartet.

Franz Schuberts weinig bekende en zelden gespeelde Rondo in A voor viool en strijkers, D.438, werd geschreven in juni 1816. Omdat Schubert zich voornamelijk richtte op het componeren van kamermuziek, produceerde hij ook weinig muziek voor deze bezetting.

Toen het Rondo in A voor de eerste keer werd uitgevoerd, zal het zeker gespeeld zijn door een soloviool en een strijkkwartet in plaats van door een strijkorkest; alhoewel deze instrumentatie wel als zodanig vermeld stond in de eerste publicatie van het werk, in 1897 verschenen in de volledige editie van Schuberts werken. Een rondo suggereert over het algemeen lichtheid. Het terugkerende hoofdthema, met min of meer contrasterende delen afgewisseld tussen de herhalingen, is gemakkelijk te volgen, en het gebruik ervan voor de finales van symfonieën of kamermuziekstukken wordt vaak gekwalificeerd als muzikaal dessert. Hier zien we de componist terugkijkend naar de structurele modellen van het Weense classicisme; hij gebruikt de eenvoudige lay-out van een Adagio-inleiding gevolgd door een dubbelvoudig Allegro rondo, maar de melodische en harmonische accenten zijn niettemin onderscheidend.

Voor hij aan dit Rondo begon, heeft Schubert beslist het strijkkwintet in g-klein van Mozart bestudeerd, en met name het laatste deel: het Rondo. Zijn compositie vertoont dan ook dezelfde brede opzet, eerst een uitgebreid adagio als inleiding, en daarna een even breed opgezet rondo gekenmerkt door twee dansante, bruisende thema's, virtuoos vioolspel en energieke tutti passages.

Violisten kennen **Ernest Chausson** (1855-1899) als de componist van het *Poème*, zangers kennen hem van de overbekende mélodie *Le Temps des lilas* en liefhebbers van Debussy kennen hem als de grote broederlijke weldoener die de worstelende componist over menig financieel obstakel hielp in het begin van de jaren 1890. En iedereen lijkt te weten van zijn vroegtijdige dood door een fietsongeluk, een paradoxaal einde voor iemand die zo extreem beschermd opgroeide.

Op zijn twintigste noteerde Chausson in zijn dagboek: 'Ik heb het voorgevoel dat mijn leven kort zal zijn. Ik klaag er niet over, maar ik zou niet willen sterven voordat ik iets gedaan heb. In werkelijkheid gaf Chausson blijk van een buitengewoon vermogen tot hard werken. Toch was zijn creatieve output, geteisterd door zelftwijfel, relatief mager. Hij zwoegde negen jaar om één opera te produceren (*Le Roi Arthus*). Hij voltooide één symfonie en begon aan een andere. Wat de kamermuziek betreft, liet hij een *Pianotrio*, een *Pianosextet* en een *Pianokwartet* na, alsmede een onvoltooid *Strijkkwartet*.

Het enige genre dat hij in enige mate cultiveerde was het lied, want daarin kon hij ontsnappen aan zijn langdurige worsteling met grotere vormen. Het toondicht was een aangenaam compromis tussen het literaire en het symfonische. Chausson kwam het dichtst bij het schrijven van een concerto met zijn *Poème voor viool en orkest*, geïnspireerd door Toergenjev. Als kunstenaar ging hij niet alleen gebukt onder een gebrek aan vaardigheid, maar ook onder de verlamme overtuiging dat de meeste van zijn werken op zijn best ergens van afgeleid waren. In een brief bekende hij zich te voelen als een van die 'duizenden miertjes die zwetend en gewetensvol hun werk doen, zonder enige waardering te krijgen; wat zij doen is van weinig belang... en toch kunnen zij niet anders.'

Volgens de musicoloog Jean Gallois, die Chaussons manuscripten onderzocht, werden alle hoofdthema's van het *Concert voor viool, piano en strijkkwartet op. 21* in mei 1889 in één keer geschetst - wat niet verwonderlijk is, gezien de cyclische integratie van het materiaal. Het langzame deel was het eerst voltooid, gevolgd door de *Sicilienne* (in 1890) en, in de zomer van 1891, het eerste deel en de finale. Zoals uit zijn brieven blijkt, was Chausson geërgerd over de traagheid waarmee hij het werk voltooide. Maar de première ervan in Brussel, op 26 februari 1892, was een van grote triomfen van zijn carrière. De uitvoerenden waren de vermaarde Belgische violist Eugène Ysaÿe, het strijkkwartet van Ysaÿe's leerling Mathieu Crickboom (toen pas 21 jaar oud), en een jonge Parijzenaar,

Auguste Pierret, die op tien dagen tijd de oorspronkelijk geplande pianist had vervangen. Chausson merkte in zijn dagboek op: 'Ik moet geloven dat mijn muziek vooral voor de Belgen gemaakt is, want ik heb nog nooit zo'n succes gehad... Ik voel me duizelig en blij, zoals ik me lange tijd niet heb kunnen voelen... Het lijkt me dat ik in de toekomst met meer vertrouwen zal werken.'

Wenneke Savenije en Ciska Gomperts